

ACTIVITEITENPLAN 2023- 2024

UPDATE TBV 2024

Oorspronkelijke versie 8 maart 2023, update 31 oktober 2023

MUSEUMVERENIGING

INLEIDING	2
Status activiteitenplan.....	2
Samenvatting AGENDA 2023 →	2
STRATEGIE & BELEID.....	3
Gezonde sector.....	3
Inclusieve sector.....	4
Diverse sector.....	5
Aantrekkelijke sector.....	5
Duurzame sector	6
VERENIGINGSCOMMUNICATIE	7
Museumvereniging.nl.....	7
Nieuwsbrief Museumvereniging	7
Branding	7

INLEIDING

Status activiteitenplan

Het bureau van de Museumvereniging werkt met een activiteitenplan voor 2023 en 2024, dat gebaseerd is op de 'AGENDA 2023 >>>', een visiedocument dat in de volgende paragraaf is samengevat. Op basis van de speerpunten die daarin zijn geformuleerd komen onze doelstellingen voor korte en langere termijn tot stand. Een deel van de doelstellingen zijn inmiddels gerealiseerd of vragen om een update voor het nieuwe jaar. Onderhavig document betreft dan ook een actualisatie van het oorspronkelijke activiteitenplan, ter vaststelling door de leden op de ledenvergadering van 13 november 2023.

Samenvatting AGENDA 2023 >>>

Als aanjager van, voor en binnen de museumsector werken wij aan het realiseren van een toekomstbestendige sector waarmee iedereen zich verbonden voelt. Want een sterke museumsector verbindt de samenleving.

Cultuur opent je wereld, inspireert en biedt nieuwe inzichten. Cultuur is een grondrecht, van en voor iedereen. Als belangrijk onderdeel van de Nederlandse culturele infrastructuur zijn de musea als geen ander in staat om hieraan bij te dragen. Met collecties vertellen ze bijzondere verhalen, starten ze gesprekken en faciliteren ze culturele ontplooiing. Musea verbinden het heden met het verleden en werken aan een gedeelde toekomst. Een sterke, actieve, toegankelijke en verenigde museumsector verbindt mensen en maatschappij, nodigt uit tot dialoog en zorgt voor de positieve ontwikkeling van de samenleving als geheel.

Het is de missie van de Museumvereniging om een toekomstbestendige museumsector te realiseren waarmee iedereen zich verbonden voelt.

De Museumvereniging is de aanjager van, voor en binnen de museumsector. Bij ons komen politiek, instellingen en publiek samen. Met denkers en doeners versnellen we ontwikkeling mét de gehele sector vóór de gehele sector. Aan de hand van **vijf speerpunten** zorgen we voor verbinding met het publiek, activeren en faciliteren we kennisdeling tussen leden en behartigen we de belangen van de museumsector bij de overheid. Deze vijf speerpunten worden hieronder toegelicht.

STRATEGIE & BELEID

Het team Strategie & Beleid draagt bij aan **beleidsontwikkeling**, doet **onderzoek** of maakt het mede mogelijk, **behartigt de belangen** van de sector, biedt een **programma voor kennisdeling** en werkt daarbij vanuit de vijf speerpunten gericht op een gezonde, inclusieve, diverse, aantrekkelijke en duurzame museumsector. Die combinatie maakt dat we alles wat we doen, kunnen onderbouwen, ontwikkelen, uitdragen, aanjagen en versterken. Hieronder volgt een uitwerking van onze doelen per speerpunt.

Gezonde sector

Musea worden op vele wijzen ondersteund. Zowel het rijk, provincies en gemeenten als het publiek en private financiers leveren een waardevolle bijdrage. Toch hebben vele musea structureel moeite om het hoofd boven water te houden. Een tekort aan middelen of een te grote afhankelijkheid van één inkomstenstroom maken musea kwetsbaar. Bovendien stellen financiers steeds meer eisen, die de professionaliteit ten goede kunnen komen maar ten koste kan gaan van het onderscheidend vermogen van musea.

Een gezonde financiële balans en maatwerk in regelgeving zijn cruciaal om musea in staat te stellen om te kunnen investeren in hun toekomst en een duurzame relatie aan te gaan met hun omgeving.

Als de museumsector financieel gezonder wordt, is het waarschijnlijker dat de sector zich écht verder kan ontwikkelen op het gebied van duurzaamheid, inclusie, diversiteit en aantrekkelijk werkgeverschap. Al jaren stimuleren we het **verdienvermogen** van de sector met de inzet van de **Museumkaart** en monitoren we de cijfers die we jaarlijks bekend maken in de **Museumcijfers**. In de **lobby** voor musea zorgen we dat er middelen beschikbaar blijven of komen als dat nodig is. Soms gaat het om crises of actualiteiten, maar vaak ook om onderwerpen op langere termijn zoals rondom de giften, belastingen, indemniteit en het Nationaal Aankoopfonds. En dat blijven we natuurlijk doen, **voor alle leden**, ongeacht grootte, type collectie, wijze van financiering of vestigingsplaats. Maar we willen méér, want bij de jaarlijkse publicatie van de Museumcijfers, constateren we ook keer op keer dat een flink deel van onze achterban rode cijfers schrijft.

De komende periode wordt de belangenbehartiging van de vereniging herzien. De huidige lobby agenda is in 2022 op- en vastgesteld. Sindsdien is het **politieke landschap veranderd**, en ook onze strategie (vijf speerpunten). De **langere termijn** vraagt om een **afgewogen agenda**, met oog voor de verschillende belangen van onze leden. Daarnaast verkennen we hoe we de lobby-activiteiten verder uit kunnen breiden zodat meer leden er de vruchten van plukken. Met name de musea met een gemeente als hoofdfinancier uiten langs verschillende wegen hun zorgen bij ons over het **'ravijnjaar'** waar we op af (lijken te) stevenen. Ook andere musea met weer andere type lobby-vraagstukken melden zich steeds vaker of we hun type musea kunnen verenigen en versterken. Kortom, er is behoefte aan uitbreiding van onze lobby-werkzaamheden.

In 2024 verkennen we in dat kader ook of we de contacten met **IPO** en **VNG** verder aan kunnen halen, om ook daar het belang van cultuur en musea in het bijzonder, onder de aandacht te brengen. Ook monitoren we het advies van de Raad voor Cultuur over een mogelijk **nieuw cultuur bestel** en werken we mee aan een evaluatie over de **Erfgoedwet**. We verbeteren ons **CRM** systeem waardoor we **gericht** wisselende groepen leden ('cirkels') kunnen raadplegen over hun financiële zorgen, met elkaar in contact kunnen brengen, of informeren over specifieke (steun)mogelijkheden. Zo krijgen wij

nog beter zicht op de noden die leven in onze achterban en krijgen de leden beter zicht op wat wij ze te bieden hebben.

Verder ondersteunen we de uitvoering van de **visitaties van de rijksmusea**. Na aanleiding van het seminar over **ethische sponsorwerving**, komt de **werkgroep** ethische sponsorwerving met een **richtlijn** voor de sector. Tot slot komt er een **donatiemogelijkheid** voor Museumkaarthouders. De middelen die daarmee vrijkomen willen we benutten om musea in staat te stellen zich met voor **sociaal-maatschappelijke vraagstukken** bezig te houden. In 2024 zal daar nadere invulling aan worden gegeven.

Inclusieve sector

In het museum moet iedereen gelijkwaardig zijn, ongeacht situatie, achtergrond of overtuiging. Door alle groepen een plek geven en onze verschillen zichtbaar te maken, kan de museumsector een actieve rol spelen bij het realiseren van verbinding binnen de samenleving.

Alleen wanneer iedereen het museum weet te vinden, mee kan doen, zich er veilig en thuis voelt en eigenaarschap ervaart, ontstaat een sector die werkelijk inclusief is.

Bij de Museumvereniging staat **gelijkwaardigheid** van mensen buiten kijf. We staan voor inclusie in brede zin, dus gelijkwaardigheid ongeacht etniciteit, sociaaleconomische status, fysieke of psychische beperkingen et cetera. We zien dat inclusie steeds vanzelfsprekender wordt, of wordt geacht. Waar we ooit meewerkten aan de ontwikkeling van de **Code Diversiteit en Inclusie**, en waar veel (financiële) ondersteuning voor is gekomen, lijkt men nu steeds meer te verwachten dat toepassing ervan gemeengoed is. Voor een deel is dat zo, maar voor een deel ook zeker nog niet. We hebben zitting in de adviesgroep Code D&I van **LKCA**, maar daar nemen middelen af. Daarom gaan we inclusie als vereniging weer verder aanjagen, **in de sector, maar ook bij onszelf**. Zien we mogelijkheden - klein of groot - , bijvoorbeeld om **feestdagen** in de museum cao te **flexibiliseren**, dan maken we daar direct werk van. Ook zullen we de **Museumnorm** herijken. Die norm vormt de graadmeter voor wat een museum is en wat het betekent voor de maatschappij. Het is de basis voor het **Museumregister**, en daarmee cruciaal voor het lidmaatschap bij de Museumvereniging. Daaronder ligt ook de vertaling van de nieuwe ICOM **definitie** die we samen met **ICOM Nederland** hebben gemaakt. We hebben goed contact met **RCE** over **FARO**, die nieuwe omgang met erfgoed bepleit waarin het publiek een centralere rol speelt. En we gaan actief op zoek naar goedlopende initiatieven rondom inclusie. Dat wat goed werkt, zullen we verder aanjagen. En wat nodig is, brengen we onder de aandacht. We zoeken ook naar samenwerkingspartners die een andere focus hebben op inclusie, zodat we het brede pallet van inclusie voor ogen houden.

We gaan ook actief aan de slag met het delen van kennis met de sector. We maken daarvoor gebruik van het programma Kennisdeling dat het afgelopen jaar is opgezet en in 2024 wordt doorontwikkeld. In 2023 is een nieuwe adviseur D&I gestart op het bureau. Zij zal in 2024 een werkgroep vormen met een afvaardiging van de leden. Deze werkgroep gaat aan de slag met een tweeledige opdracht; het opstellen van een D&I-agenda voor de sector en het borgen van deze thematiek en kennis binnen de vereniging, bijvoorbeeld in de vorm van een nieuw netwerk.

Diverse sector

De zorg voor en toepassing van kunst, cultuur en erfgoed is het fundament van een diverse museumsector. In de omgang met collecties maken musea ons heden, verleden en toekomst zichtbaar, vertellen ze verhalen en tonen ze de grote verscheidenheid aan overtuigingen en achtergronden binnen onze maatschappij.

Door actief te investeren in behoud, onderzoek, digitalisering en nieuwe manieren van het presenteren van collecties, kan de museumsector ons erfgoed blijven delen en verrijken, om ook op de lange termijn te fungeren als een spiegel van de gehele samenleving.

De omgang met collecties is voortdurend in ontwikkeling. Er spelen meerdere beleidsdossiers die daarop van invloed zijn: omgang met koloniale collecties en herkomstonderzoek en versterking van het **restitutiebeleid** rondom geroofde cultuuroederen in de Tweede Wereldoorlog. Vanzelfsprekend zetten we de ondersteuning van de **Ethische Code Commissie**, die veel raakvlakken met deze dossiers heeft, voort. Een onafhankelijke commissie, in opdracht van Staatssecretaris Gunay Uslu, gaat zich buigen over verzoeken tot teruggave van **koloniale cultuuroederen**. Landen van herkomst kunnen deze verzoeken indienen. De commissie beoordeelt verzoeken tot teruggave van cultuuroederen die tijdens de koloniale tijd mogelijk onrechtmatig naar Nederland zijn gehaald, en die nu in Nederlandse musea zijn te zien. Enkele belangrijke instellingen met kennis over **herkomstonderzoek** naar koloniale collecties zullen samenwerken in een **consortium** om andere musea te ondersteunen bij het herkomstonderzoek. We willen dat de Museumvereniging een rol gaat spelen ten aanzien van dit consortium, zodat we bijdragen aan het **realiseren van een ondersteuningsfunctie** voor de andere musea. Ook ondersteunen we waar mogelijk de ontwikkeling van het **Slavernijmuseum** in wording. Het slavernijmuseum is wat ons betreft een goed voorbeeld van verbreding van de **Collectie Nederland** en de verhalen die we vertellen. En we blijven betrokken bij de gesprekken die gevoerd worden over het **Nationaal historisch museum**.

Digitalisering van collecties blijft ook in 2024 een onderwerp. We trekken daarin op met **NDE** en vervullen een rol in het uitdragen van de **Nationale Strategie Digitaal Erfgoed 2021-2024** waarvoor de staatssecretaris onlangs weer extra middelen beschikbaar heeft gesteld. Samen met NDE organiseren we bijeenkomsten binnen ons Programma Kennisdeling en natuurlijk starten we het museumnetwerk collectie & informatie op. Digitalisering van collecties is één ding, er gebruik van maken richting publiek is een tweede. We willen mogelijkheden beter in kaart brengen, maar ook de basisvoorwaarden daarbij op orde brengen. Daarvoor zijn we met **Pictoright** in gesprek om het huidige **museumcontract** geschikt te maken voor de huidige tijd. Verschillende musea zijn ook aan de slag met de vraag hoe digitaal **publiek** écht publiek kan worden en dat ook een serieuze plek kan krijgen in de museumresultaten. Het **Faro** verdrag lijkt daarvoor ook een handvat te bieden. We hebben daarover contact en mogelijk zal dit later ook z'n weerslag vinden in onze **Museumcijfers**. Een **werkgroep Digitalisering**, bestaande uit een afvaardiging van leden, werkt binnen het programma Kennisdeling aan een **digitaliseringsagenda** voor de sector. Naar verwachting wordt deze agenda in 2024 gepubliceerd.

Aantrekkelijke sector

Musea zijn een unieke en inspirerende werkplek. Tegelijkertijd heeft ook de museumsector te maken met krapte op de arbeidsmarkt. Dat maakt dat ook musea goed moeten kijken naar hun rol als werkgever.

Naast een gezonde werkbalans, oog voor individuele behoeften en ruimte voor ontwikkeling, moet de sector een veilige en inspirerende werkplek bieden voor nieuw talent, ervaren professionals en de vele onmisbare vrijwilligers.

We **continueren** werkgeverszaken die we al sinds jaar en dag doen. Dat betreft onder andere de **museum cao** die bijdraagt aan een aantrekkelijke sector. Voor 2024 staat een nieuwe onderhandelingsronde op de agenda. Vanaf 2024 gaan naar verwachting de regeling duurzame inzetbaarheid in, wordt een stagerichtlijn gehanteerd en gaat een nieuw functiehandboek in gebruik. De Kring Werkgeverszaken is een belangrijk gremium in dit verband en wordt op gezette tijden betrokken bij de ontwikkelingen. Ook informeren we de **andere leden**, niet aangesloten bij de Kring, regelmatig dan voorheen gebruikelijk was, in directeurenmails maar ook op de ledenvergaderingen. Dat doen we vanuit de overtuiging dat hoe meer openheid we geven, hoe meer we iedereen meenemen in het kunnen bieden van goed werkgeverschap.

In 2024 verkennen we of de cao verstevigd kan worden door **meer actieve leden voor de Kring** te werven. Ook gaat het in 2023 opgerichte Museumnetwerk Personeel & Organisatie verder. Maar er is meer nodig voor een aantrekkelijke sector. **Veilig werkklimaat** vraagt meer aandacht, overal, en dus ook in de museumsector. Een **werkgroep** met een afvaardiging van leden, werkt aan een beleidskader en op basis daarvan zal een meldpunt worden ingericht. Vervolgens zal een geheel externe commissie worden opgericht die eventuele klachten zal afhandelen. Rondom de lancering van dit meldpunt zullen we een bijeenkomst organiseren binnen het Programma Kennisdeling. Doel is dat iedere werkgever en iedere werknemer een duidelijk **handelingsperspectief** heeft én kent.

Met **Platform ACCT**, het platform dat zich sterk maakt voor **werkenden** in de sector, gaan we de (bestuurlijke) samenwerking intensiveren. Dat past bij onze wens een aantrekkelijke sector te zijn; dat kan alleen als je werkgevers- én werknemersperspectief goed kent. Samen met Platform ACCT en **Kunsten '92** gaan we verder met de **fair practice code**. Ook **vrijwilligers** krijgen komend jaar meer aandacht. Door en sinds corona neemt het aantal vrijwilligers dat actief is in de museumsector af. **Stichting OPEN** doet daar onderzoek naar en wij leveren daar ook substantiële gegevens voor aan. Naar aanleiding van de uitkomsten kunnen we verdiepend **onderzoek** onder onze leden, eventueel een vrijwilligers**campagne** starten, **kennisbijeenkomsten** opzetten of anderszins. Tot slot halen we ook de banden met de **Federatie Cultuur** aan. De Museumvereniging is **voorzitter** van dit gremium. Met de Federatie bundelen we de krachten in onder meer de podiumkunsten, musea, bibliotheken, centra voor de kunsten, podia en orkesten.

Kortom, **we pakken alle kansen** om de sector aantrekkelijker te maken als werkgever. We maken gebruik van onze positie en netwerk, we zijn open over onze overwegingen, informeren onze leden, organiseren activiteiten binnen het Programma Kennisdeling, doen onderzoek en dragen onze visie overal waar mogelijk uit.

Duurzame sector

De museumsector draagt zorg voor ons verleden en heden, maar over de toekomst maken we ons zorgen. Daarom dragen we actief bij aan een duurzame en rechtvaardige wereld. Dit vraagt om creatieve oplossingen, lef en betrokkenheid van de gehele museumsector.

De sector zal leiderschap moeten tonen door niet te wachten tot het moet maar nu al te doen wat mogelijk is. Van het verduurzamen van de bedrijfsvoering, en de digitalisering van processen, tot het creëren van bewustwording bij het publiek.

De afgelopen jaren begeleidden we een **Werkgroep Verduurzaming Rijksmusea**. Onderdeel daarvan was een extern onderzoek dat de kosten van verduurzaming van de huisvesting in kaart bracht en naar aanleiding waarvan het kabinet middelen beschikbaar heeft gesteld voor de komende jaren. Een goed voorbeeld van verenigen, onderzoeken en lobbyen. We willen de kennis die is opgedaan in deze werkgroep **overbrengen op al onze leden**, maar doen dat vanuit een brede **definitie op verduurzaming**. Het afgelopen jaar heeft de Museumvereniging ACTIE als cultuur opgezet, een initiatief voor de hele culturele sector, om op de onderdelen Accommodatie, Communicatie, Transport, Interne bedrijfsvoering en Externe relaties (ACTIE) beleid te maken. Een **werkgroep Duurzaamheid** met een afvaardiging van de leden gaat aan de slag hierbij een praktische handleiding te maken voor de museumsector. Andere inspirerende en praktische voorbeelden binnen de sector stimuleren we en brengen we actief onder de aandacht van onze leden.

VERENIGINGSCOMMUNICATIE

De **integratie** van de publieks- en verenigingscommunicatie zal in 2024 verder doorzetten. Vanuit de gedeelde agenda moeten we het verhaal van Museumvereniging op eenduidige en proactieve wijze uitdragen. Zowel in **vorm** als **inhoud**.

De vereniging zet in 2024 de stap naar voren als de **aanjager** van verbinding, kennisdeling, inspiratie en vernieuwing binnen de museumsector verder concreet maken. We willen **gesprekken starten**, relevante **content delen**, **nieuwswaardig** zijn en **zichtbaar** zijn als het gezicht van de sector. We willen onze rol als vertegenwoordiger en verbinder van de sector tastbaar maken. Met gelijkwaardige aandacht voor alle leden, groot en klein. Zodat we op termijn niet alleen als relevant maar zelfs als onmisbaar worden ervaren.

[Museumvereniging.nl](https://www.museumvereniging.nl)

De huidige website van de Museumvereniging wordt nog in 2023 vervangen door een geheel nieuw online platform dat zowel de rol van de huidige website als het platform Museumcontact zal overnemen. Dit nieuwe platform zal het in 2024 voor musea eenvoudiger maken om toegang te krijgen tot relevante data en diensten. Maar ook zal hier op toegankelijke wijze ruimte zijn voor kennisdeling en inhoudelijke interactie.

[Nieuwsbrief Museumvereniging](#)

De nieuwsbrief van de Museumvereniging zal in 2024 inhoudelijk meer relevantie krijgen, door meer actuele informatie te beiden, kennis te delen en evenementen te communiceren. Inhoudelijk is het de doelstelling om de nieuwsbrief een onmisbaar onderdeel van de kennisoverdracht van en voor de gehele sector te maken. Parallel hieraan zal er worden gewerkt aan het vergroten van het bereik van de nieuwsbrief, van de +/-2000 ontvangers nu naar een breder en meer representatief deel van de mensen in de museumsector.

[Branding](#)

Als onderdeel van de meer zichtbare rol als aanjager van en voor de museumsector zal de Museumvereniging ook in de huisstijl een transitie doormaken. De huidige huisstijl zal worden opgefrist en aangepast om te kunnen aan de toekomstige wensen en behoeften, zowel op het gebied van tone-of-voice als visueel en op middelen niveau.